

Det nödvändiga ska vara tillåtet – en lag om internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete (Ds 2024:33)

Remiss från Socialdepartementet
Remisstid den 11 maj 2025

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

Socialdepartementet har remitterat promemorian *Det nödvändiga ska vara tillåtet – en lag om internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete (Ds 2024:33)* till bland annat Stockholms stad för yttrande. Utredarens uppdrag har varit att anpassa regelverket för att möjliggöra för utländska hälso- och sjukvårdsresurser att verka i Sverige under normalläge, fredstida kris, vid höjd beredskap och ytterst krig samt ta fram förslag som rör svenska vårdgivares hälso- och sjukvårdsverksamhet i andra länder.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att det är av yttersta vikt att säkerställa att Sveriges lagstiftning på hälso- och sjukvårdsområdet är anpassad för internationella samarbeten men konstaterar samtidigt att utredningens förslag inte påverkar stadens verksamheter.

Föredragande borgarrådets synpunkter

I en orolig tid är det viktigt att Sverige både kan ge och få hjälp från andra länder, inte minst vid händelse av kris, katastrof eller krig. Därför är det positivt att svensk lagstiftning moderniseras så att inte den blir ett hinder för internationellt samarbete.

Jag kan dock konstatera att så som hälso- och sjukvården är organiserad idag så lär inte förslagen i promemorian direkt påverka Stockholms stads verksamhet.

Det är dock viktigt att påpeka att det kan finnas risker med de undantag som föreslås beträffande hanteringen av narkotiska läkemedel, där de enligt promemorian ska kunna föras in i Sverige utan tillstånd.

I övrigt hänvisar jag till stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Stockholm den 30 april 2025

Alexander Ojanne

Bilaga

Remiss - Det nödvändiga ska vara tillåtet – en lag om internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete (Ds 2024:33), dnr KS 2025/251-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Utredningen *Det nödvändiga ska vara tillåtet – en lag om internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete (Ds 2024:33)* innehåller förslag som syftar till att säkerställa att Sveriges lagstiftning på hälso- och sjukvårdsområdet är anpassad för internationella samarbeten, särskilt med avseende på kriser, katastrofer samt säkerhet och försvar. Fokus ligger på att förbättra de rättsliga förutsättningarna för internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete i Sverige och utomlands. De huvudsakliga förslagen är enligt nedan.

Utländska hälso- och sjukvårdsverksamheter i Sverige

Det föreslås regellättnader som innebär att civila och militära utländska hälso- och sjukvårdsverksamheter i Sverige kan bedriva verksamhet tillfälligt enligt den sändande statens bestämmelser.

Utländsk hälso- och sjukvård hos svenska vårdgivare

Det föreslås att regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, ska få fatta beslut om att låna in utländsk vårdpersonal för att arbeta hos svenska vårdgivare. Personalen förslås få tidsbegränsade legitimationer som motsvarar deras yrkesbehörighet i hemlandet.

Svenska vårdgivare utomlands

När Försvarsmakten, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och regionerna bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet utomlands föreslås att de och deras personal ska bedriva verksamheten och utföra sitt arbete i enlighet med svenska bestämmelser om inte tjänstgöringsförhållandena hindrar det.

Gränssamverkan inom ambulanssjukvården

I utredningen föreslås ett tydligare mandat för regionerna att samverka med sina motsvarigheter i Danmark, Finland och Norge om ambulanssjukvård över gränserna. Sådan samverkan pågår sedan länge och med förslagen i utredningen blir de rättsliga förutsättningarna för denna samverkan tydligare. Det föreslås att den utländska ambulanspersonalen ska få tillämpa det egna landets bestämmelser i Sverige och att den svenska personalen ska tillämpa svenska bestämmelser i grannländerna, om inte något annat gäller enligt grannlandets bestämmelser.

Läkemedel till sjö- och luftfarten

För att säkerställa utländska fartygs tillgång till läkemedel i Sverige bedöms det i utredningen att Läkemedelsverket bör tillåta i sina föreskrifter att inte bara svenska utan också representanter för utländska fartyg ska få rekvirera läkemedel från öppenvårdsapotek i Sverige. Det bedöms också att den som är behörig att beställa läkemedel till ett fartyg även bör få beställa narkotiska läkemedel, utan att beställningen behöver göras av en läkare. Utredningen föreslår att detta bör gälla för såväl svenska som utländska fartyg.

Införsel och utförsel av sjukvårdsprodukter och övrig utrustning

Det föreslås regler som underlättar införsel, användning och utförsel av sjukvårdsprodukter och den övriga utrustning som behövs för hälso- och

sjukvårdsverksamhet. Det kan vara till exempel läkemedel, medicintekniska produkter och blodkomponenter. Produkterna föreslås få föras in till och ut från Sverige utan tillstånd. Detta föreslås för det internationella hälso- och sjukvårdssamarbetet, gränsöverskridande ambulanssamarbetet med grannländerna och för läkemedel som ska finnas på fartyg och i flygplan. Också narkotiska läkemedel som behövs för verksamheterna ska kunna föras in till och ut från Sverige utan krav på tillstånd.

Förslag för att underlätta patientspårning vid höjd beredskap

För att underlätta patientspårning föreslås i utredningen att både svensk hälso- och sjukvård och utländska vårdgivare som har sänts till Sverige av en annan stat ska vara skyldiga att lämna ut uppgifter om patienter vid höjd beredskap. Det föreslås gälla patienter som tillhör de utländska styrkorna. Vissa uppgifter ska då på förfrågan lämnas till andra länder och mellanfolkliga organisationer som Sverige har ett militärt samarbete med. De utländska vårdgivarna föreslås också få en skyldighet att lämna ut uppgifter till Försvarsmakten om man vårdar myndighetens personal.

Frågor om patientförsäkring vid internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete bör utredas vidare

Ett försäkringsskydd som ger patienter möjlighet till ersättning för vårdskador är en naturlig del av ett komplett system för hälso- och sjukvård. Det bedöms i utredningen att det synsättet bör vara utgångspunkten även när vården ges inom ramen för internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete. Frågan om patientförsäkring inom ramen för internationellt hälso- och sjukvårdssamarbete anser utredningen vara komplicerad och det har inte rymts i utredningens arbete att utreda alla de förutsättningar och konsekvenser som frågan aktualiserar. Utredningen anser därför att det bör utredas vidare om ett patientförsäkringsskydd kan införas för patienter som får vård av utländska vårdgivare som tillämpar utländska bestämmelser i Sverige.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 1 april 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att det är av yttersta vikt att säkerställa att Sveriges lagstiftning på hälso- och sjukvårdsområdet är anpassad för internationella samarbeten, särskilt med avseende på kriser, katastrofer samt säkerhet och försvar. Stadsledningskontoret anser att det är bra att utredaren tar upp frågor rörande svenska aktörers vårdverksamhet i utlandet. Stadsledningskontoret svarar på remissen utifrån ett kommunalt perspektiv.

En del av hälso- och sjukvården ansvarar staden för. Det är att erbjuda hälso- och sjukvård till vissa utpekade patientgrupper, bland annat till personer som bor i särskilda boenden för äldre. Stadens ansvar omfattar dock inte vård som ges av läkare. Kommunerna kan komma överens med regionerna om att ta över ansvar för hemsjukvård, vilket de har gjort i alla regioner utom i Region Stockholm. Stadsledningskontoret anser att utredningens förslag inte påverkar stadens verksamheter. Stadsledningskontoret vill dock påpeka att det kan finnas risker med undantag beträffande hanteringen av narkotiska läkemedel som föreslås kunna föras in i Sverige utan tillstånd.